

בבא מציעא סו
עניין: שתי שכרא לגבי אסמכתא

חתם סופר פרשת משפטים

ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, פירש"י לזקנים נפרע צמתאוננים ותאכל זקלם המחנה, י"ל דלכאורה יש ללמוד זכות דהנה מה שהקדינו נעשה לנשמע לקבל עליהם מה שלא שמעו ולא ידעו הוה כעין אסמכתא מאונס כפיית הר כגיג"י ואמרי"י פי' איזבו נשך [ס"ו:] אי אשכחיה דשתי שיכרא אין כאן אסמכתא, דהרי שמח צמפעליו, ושז דחי ש"ס דלמא לפכוחי פחדיה שתי, והנה ה"ג הומ"ל שהזקנים אכלו ושתו להראות שמחה וחדוה דלא ליכוי אסמכתא צמ"ש נעשה ונשמע ויפה עשו ואין עליהם עונש, אך מדכתי' צמתאונני' ויסעו מהר ה' ופירש"י כתינוק הצורה מצית הספר ששמחו שנסעו מהר סיני שלא יוסיף להם עוד חוקים ומשפטים א"כ שמע מייב דויאכלו וישתו ע"ד לפכוחי פחדא הוה ע"כ נטגשו. [תקי"ף].

צפנת פענח למהרי"ט פרשת תולדות דרוש ראשון

ומהר"ר אליהו ן' חיי"י ז"ל דקדק (ספר הנותן אמרי שפר, דרוש תולדות, דף טו, ב) מאי ויאכל וישת וגו' (בראשית כה, לד) והלא שתייה בכלל אכילה, אלא כההיא דאמרינן בפרק איזהו נשך (בבא מציעא סו, ב) האי אסמכתא, זימנין דקניא זימנין דלא קניא, אשכחתייה ביומא דמשלם זימניה דמהדר אזוזי לא קניא, אשכחיה דאכיל ושתי קני. ואמרינן ודילמא לפכוחי פחדיה הוא דעבד ומשני וכו'. לכך כתיב כאן ויאכל וישת וגו', ושלא תאמר לפכוחי פחדיה הוא דעבד, ויבז עשו את הבכורה. ועוד פירש לפי שאמרו (בבא בתרא נא, א) בקונה בחזקה